

Х.М.Шогеновну Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъалауу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Президентини УКАЗЫ

Кѣп жылланы ахшы ишлегени эмда жамауат ишге тири къатышканы ючюн **ШОГЕНОВ Хъызыр Махмудовичи** - урушчу, урушуну, Саутлангъа Кочлени эмда право низамны сакълауу органланы ветеранларны (пенсиячыларны) Чегем район советини председателин Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъаларгъа.

**Къабарты-Малкъар Республиканы
Президенти А.КАНОКОВ**
Нальчик шахар, 2009 жылда 26-чи январьда, №18-УП

Коллегия

Итогла сюзюлгендиле, борчла белгиленгендиле

Тюлене Къабарты-Малкъарны Промышленность, оптик-энергетика комплекси эм жашуу журт-коммунальнй мюлк министерствосуноу коллегиясыны кезуилу жыйынуу болганды. Анда 2008 жылда этиген ишлени итоглары чыгарылгандыла эм байылгъа борчла сюзюлгендиле. Баш доклад бла министерствону таматасы Учаланы Хажм-Муратны жашы Кезин сѳлѳшгенди.

Ол, министерствогъа бойсунган промышленность предпритияла, оптик-энергетика комплекс, жашуу журт-коммунальнй система бы гъур къалай ишлегенлирин, алгъа къалай айтла этигенлирин, белгиленген укарылыкланы, кемчилегени юсюрден, шарт юлголе келтириу, тогу халар айткъанды. Жашуу магаланыр болган ол

неда ба шха ишлеге федеральнй эм республикалы бюджетлерден бѳюнѳнген ахчагъа 2008 жылда не затла этигенлерин шарт белгилегенди.

Докладха кѳре чыгып сѳлѳшгенде да кесери башчылыкъ этген организациялада озгъан жылда алларына салынган борчланы эм прогнотизланы жашауда къалай бардырыгъа къоларындан келгенди коллегияны жыйынууна къатышханлагъа бирдиргендиле, жарсыларында да айткъандыла.

Коллегияны ишини КъМР-ни Провительствоуноу Председатели орунбасары Чеченланы Ануар къатышганды. Коллегияны ишини юсюнден отчет газетде багъасларыкъды.

Бизни корр.

Саугъалауу

Бирлик - айныууу эмда берекетликни себебиди

Нальчикде Къырал концерт залда «Российнй халъларыны ассамблеясыны» онжыллыкъ юбилейине аталып уллу байрам къурагъанды. Анда бизни 26 жерлешибизге бу битеуроссий жамауат организацианы дипломлары эм майдаллары берилгендиле. Саугъаланганла кыралыбызны бирлигин сакълаугъа къошумчулыкъ этген белгиле политика, жамауат эм кырал къулулукъчула, предпринимательле, устазададыла.

Жыйылууу ача, Ассамблеяны Къабарты-Малкъарда бѳлюмюю таматасы Аусоу Бейтуганову бу организациа кыйын жылдада белгиле политика Рамазан Абдулатиповну башламчылыкъы бла къурагъаланы белгилегенди. Биогонлюкде кырал оюнучула, озгъан кезуилу кемчиликлерин тергеп, миллетли бирикдирюге аспам эс буруп башлагъанларын чертгенди. «Къыралыбызда жаланда миллетле, тюрлю-тюрлю динлине жюрютген халкъла шухълукъда, бир бирге хурмет этип жашасала, кочюю боллукъду», - дегенди.

Ызы бла саугъалануу башланганды. Биринчи къауумгъа дипломланы бла майдалланы КъМР-ни Пар-

«Заман» газетини баш редактору Атталаны Жамал саугъалангандан сора сѳлѳшди.

ченкону миллетлине аралашып шухълукъуу бла байламчылыкъ кочюуге салгъан кыйыны белгиленгенди. Былайда бюсюреу къауумгъа дагъыда КъМР-ни Парламентини Урунуу эм со-

лери жаны бла министри Борис Паштовха берилгенин айткъагъа тийишди. Алай бла биринчи саугъаланганла «Заман» эм «Кабардино-Балкарская правда» республикалы газетлени

компанияны редактору, режиссер Евгений Сухомлинов, къурулушда ишлегенлини профсоюзлары рескомуну башчысы Руслан Кушов болгандыла. Аланы атларындан ыразылыгъы билдире, Атталаны Жамал Къабарты-Малкъарда ма-мырлыкъны, шухълукъну кочюер ючюн, къолдан келгени аймагъа кереклигин айткъанды. «Биз бай, кырыулу, насыплы да жаланда ол кезуиле боллукъбуз», - дегенди.

Дипломла эм юбилей майдалла дагъыда медицина илмуланы доктору, профессор, Москвада иммунопатология институту директору, кѳп тюрлю тыш къыраллы эм россияй саугъаланы лауреаты, 2007 жылда «Дунианы адамы» деген атха тийишли болган Мусса Абидовха, философия илмуланы доктору, профессор, Искустваланы Шимал Кавказ кырал институту проректору Эфендиланы Фуадах, КъМР-ни информация коммуникацияла, жамауат бирлигени эм жаш тѳлюню ишлери жаны бла министри орунбасары Гергюкъланы Джамбулатха, «Иман» жыр къауумну солистери Ююкъланы Асангъа бла Жабдан Арсенгъа эм башхалагъа берилгендиле.

баш редакторлары Атталаны Жамал бла Суванна Мезова, Нальчик шахары администрациясы башчысы орунбасары Галина Портова, «Нальчик» теле-

Ахыры 2-чи бетдеди.

Суратланы ХОПЛАНЫ
Марият алганды.

ДУНИЯДАН ХАПАРЛА

Къоркъуусулукъну
алжаусуз
жалчытыргъа

Россий Федерацияны Президентини Дмитрий Медведев ФСБ-ны озгъан жылда ишлерини итогларын чыгарган эм кыралны къоркъуусулукъун жалчытуу жаны бла бийлгъы планларын созген жыйылуунда сѳлѳше, 2008 жылда бизни къоркъуусулукъ, басмачыларгъа корешегиле болгандыла, бла битеу дунияда окъуна коч структураланы башхача къураугъа келтиргендиле, - дегенди. Аны айтханына кѳре, дуняа энчи

къыраллагъа санамаган, россияйи граждандла жашаулан Абхазияны бла Юг Осетияны кюч бла кесине къошар муратда Грузия бардырган урушун тыйдыргъанды, алгъа энчи кыралла алырга адалы статусла алырга болушканды.

НАТО да, Грузияны бла Украинаны членге алып, Европада орналыргъа, АБШ-ны да къурауула къурулуш системаны бир кесигин Польшада орнадыргъа корешгендерине эм алай башха кюрюлюкюге кыралны къоркъуусулукъун жалчытуу структурла тийиш жууапла бергендиле. Президент, ФСБ-чылары,

тыш разведканы, Ич ишлени министерствосуноу органлары ишлерине тийишли багъа бичип, ала мындан ары да кыралны къоркъуусулукъун жалчытыргъа кыралны ийнанганды айткъанды.

Костро къара
ѳтмекге термиллип
тургъанды

Шендо Кубаны башчысы Рауль Кастро Россияни Президентини Дмитрий Медведевни чакъырууу бла Москвагъа келип турды. Сыйлы къонакъгъа Дмитрий Медведев эм башха кырал къулулукъчула бек жарыкъ тобе-

гендиле. Сора эки башчы, энчи халда тобешип, кырал ишле бла байламлы болмагъан ушакъ этгендиле.

Ол кезуиле Рауль Кастро 25 жыл мындан алда Москвада болганында ашагъан кыра ѳтмекни татыуун, Россияни агъачыны ариулугъун юнуугъагъанын, дайым да кесип тургъанын айткъанды. Дмитрий Медведев, чыгарып, къонакъны сыйлагъагъа, Сѳз ючюн, аны алпында жылдада 200 миллион сомгъа жуукъ къурулуш ишлени тамамлагъан эселе, бытыр ол кѳрюмда жаланда 12 миллион сомгъа жетгенди. Адамланы сангъа азайганды да аны ючюн эди. Минги тауу тийирсинде Чегетте бурулгъан жарда жолгъа, кѳнѳрге тыгълы ремонт этгендиле. Анжонер обществону къуру-

БАГЪАЛАУ

Чеченланы Ануар МЧС-ни майдалы бла саугъаланганды

РФ-ни Граждан къорулануу, кыйын табиѳгат болуула эм табиѳгат кыйынлыкъдан тошген хатаны кетериу жаны бла министерствону буйругъу бла КъМР-ни Провительствоуноу Председателини орунбасары республиканы кыйын табиѳгат болуула жаны бла комиссиясыны председатели Чеченланы Ануар «За отличие в ликвидации последствий ЧС» майдал бла саугъаланганды. Анга сыйлы саугъаны Москвада МЧС-ни башчысы Сергей Шойгу бергенди.

Чеченланы Ануар бы майдалгъа 2008 жылда августда Юг Осетия Республикада саутланган къауған кезуиледе кыйынлыкъгъа тошгенге медицина социальнй болушукъ беруиуу къурау жаны бла республиканы штабы таматасча, жигер эм махтауу иш ючюн тийишли болганды. Къабарты-Малкъар Юг Осетияны халкъына басмылы болушукъ этгенди. Качынычла «Кавказ» эм «Горный родник» санаторийдеде жашагъандыла. Алагъа былай жоюрек халаллыкъны болушукълары этилгенди: 260 тонна аш-азыкъ товар аны киби 1,2 миллион сом багъасындан аспам кийим затла, молк ырыксы, 1,7 миллион сомдан аспам ме-

дикаментле эм адамлагъа энчи гигиена затла, юч миллион не къадар тынгылы этерге корешегиле эм манга ышанган адамладан бири да мени ючюн кыйналмазларына, жарсымазларына къайгыртганма, - дегенди Чечен улу.

Чеченланы Ануар Провительствоуноу Председателини орунбасарыну къуллугъунда ишлеген беш жылны ичинде республиканы алпында бет жарыкълы иш ючюн он тюрлю саугъа алганды.

Балла УРУСМАМБЕТОВА.
КъМР-ни Президентини Провительствоуноу пресс-службасы.

Къууанчы халар

Коллегабызны энчи хунери

«Литературна Кабардино-Балкария» журналын баш редактору Хасан Хазепов Юг федеральнй округу Алиммерини бла изобретательлирини ассоциациясы вице-президентине айырылганды.

Ол изобретатель иш бла эрттерден бери корешеди. Бие-президенте айырылганына ала округу илму эм хунери адамлары бла байламчыкланы бютюнда кочендикриге онг чыкъкъа анычана къарайды. «Энди илмуу бла техниканы жангы жетишилери Къабарты-Малкъарны экономикасын андан ары айнытууда

бютюн толу эмда заманында хайырланыргъа боллукъду» - дейди.

Бизни корр.

Къурулуш

Тендер эришиуледе хорлап

Элбрус районода «Эльбруст» ачыкъ акционер общество бытыр къалай ишлегенин, былай а къалай объектини къурулушларына къатышырыгъаны юсюнден предпритияны генеральнй директору Хаджиланы Магомедтен соргъанды. Ол айтханга кѳре, озгъан кезуиле артыкъ махтачыра ишлемагъардыла.

Сѳз ючюн, аны алпында жылдада 200 миллион сомгъа жуукъ къурулуш ишлени тамамлагъан эселе, бытыр ол кѳрюмда жаланда 12 миллион сомгъа жетгенди. Адамланы сангъа азайганды да аны ючюн эди. Минги тауу тийирсинде Чегетте бурулгъан жарда жолгъа, кѳнѳрге тыгълы ремонт этгендиле. Анжонер обществону къуру-

лушчулары Нейтрнода да ишлегенди. Эки участкада да 50-ге жуукъ къурулушчу урунганды.

Быыл предпритие эки жууаплы объекти - Бахсан сууда гитче ГЭС-ни эм «Къамакългып» заводну энчи кезуилуу къурулуш башларыгъа. Аны ючюн тендер эришиулеге къатышганды да тошгенди. Ба объектиде кѳп къурулушчула ишлерикледи.

Богонлюкде борчларын тынгыла тамамлагъаны юспердин ала, Хаджи улу къурулуш организацияны начальниги Балаланы Сюлеман, механик Будаиланы Шагъабан, ишчиле Махметлы Борис, Николай, Тохаланы Омар киби адамланы атларын энчи белгилегенди.

МАМАИЛАНЫ Алий.

БАНК СИСТЕМА

Кредит болушукъну тыймазгъа айтадыла

«Россельхозбанк» ачыкъ акционер обществону Къабарты-Малкъарда региональнй филиалы 2008-2012 жылдада эл мюлкю айнытууу Къырал программасын жашауда бардырыгъа тири къатышады. Аны пресс-службасындан бизге бирдиргенлерине кѳре, 2008 жылда республика эл мюлкю товарла чыгарыуучуларына 1,3 милли ард сом багъасы 1,911 кредитле берилгендиле, ол а 2007 жылдан эсе он процентте кѳйю.

КъМР-ни агропромышленность комплексини предпритиялары бытыр, саулал айтханда, 1,7 миллиард сом багъасы 1,925 кредитле алгъандыла. Алай бла, озгъан жылда банк берген кредитлени битеулю санына 90 проценти республиканы агропромышленность комплексини айнытууу сальванган ахчады. 2008 жылда эл мюлкю организациялагъа мал комплексины къурулушлары бардырыгъа, болгъанларын жангырыгъа эм игилендикриге 425 миллион сом, къуамлы туурла сатып алыргъа тогуу миллион сом, эл мюлк техника алыргъа 130 миллион сом, андан сора да, сезон ишлени бардырыгъа 250 миллион сом къысха болжаллы кредитле берилгендиле.

«Россельхозбанкны» жуукъ бешжыллыкъгъа кредит политикасында молк юрюктюнуу гитче формаларын айнытууу болушукъу буюугу улуу магъана берилди. Банкны салик къырада болган элли (фермер) молклене 5-7 процентине кредитле бла болушукъгъа планы барды.

Аны Къабарты-Малкъарда регион филиалы уа ол чекте

blnacc

Сау бол, эллибиз!

Арт жылдада, жарсыуыгъа, библиотекалагъа тийишли эс бурулмай, ача жетишмей, жангы китапланы, республикалы газетлени эм журналыны жаздырыгъа окъуна къыйынды. Бу жаны бла хал элдеде бютюнда осалды. Алай элде иш, ахшы, аны тамблагъа юкюноне жарыгъанла, насыпты, не заманда да болгъандыла.

Хасанияда жашаган Холламанланы Валентина элли

библиотекагъа «Заман» газетте жаздырыу ючюн, анга ача болушукъ этгенди. Ол кѳп жылланы КъМР-ну тарых факультетинде ингиле тилден дерсе берип тургъанды, бусагъатда пенсиядады, элли библиотеказы окъучусуду. Холламанланы Валентинагъа этген хатериги ючюн жоюрек ыразылыгъабызны билдиребиз.

Хасания элли, библиотеказыны окъучулары.

Къызыл-Къумну
къызылулугъу

2 бет

КъМР-ни Айыруу
комиссиясыны
бегимлери

3 бет

Тюркю алим
таулуланы
юсюнден

4 бет

Къышхы
парк

4 бет

КӨРМӨ

Оккучулагы таптыкыга

Бусагыта, хар жерде, КМР-чи Милет библиотекасында да, ошан жылны иттерин чыгарып, мындан ары иштерин планын жарашадыра. Ол а бек байды эм сейри.

Бу көмөдө библиотеканы хар бөлөмдө да, жаңгы китептерин бирге жазыштырып, анчы көрмө кызынды.

АДАБИЯТ

Айырмалы ыз

Белгилуу орусчу жазуучу Аркадий Петрович Гайдар тууганы 105 жыл болды.

Ким окумаганды аны «Тимур и его команда», «Военная тайна» деген эм башка чыгармаларын? Бүткүлдө биринчи чыгармасы а көп көрө басмаланганды, окуучулары ага сейри асыры улду.

Аны керти тукуму Гайдар, ашашуу да кыска болганды (1904-1941) - жалаңда 37 жыл. Ол кес заманын адамы эди. Жазганы а аскерин, революцияны, аны кыйын жолларыны ислеринден болганды.

Заманын кыйынчылыгына да кырамай, ол насолту, жарыкчылыкты көрө билгенди, огурулуктуга ийиндирганды, окуучуны а игилекке, өтпөрүккө ойреткенди. Не кыйын болмуда да, кылаарыгы болуп коймай, аман ислерге керекти деп, ма аллай заттаны эсге салганды. Аны жигиттери ниеттери, этген иштери бля да миллион бля да сайылыгы ашы юлгөдөй кылаары.

Аркадий Гайдар 14-жылкылай Кызыл Аскерге кышулганды. Асыры жашай кеп кыйынчылык көргөн, мардасыз аур жокон көптөгөн да саулууга заран салмай кытууламайды. Аны бля байламлы болур эди аны, ашта, 20-жылгында осал саулууга юкон аскер кылуудан аркин этгенлери да.

Улуу Ата журт уруш башланганда а Гайдар фронтка кетти. Анда 1941 жылды душман бля сермекке жокланды. Ма аллай болганды аны кыска жашуу.

Аркадий Петрович Гайдар бизге көп алатат китеп койгондун. «Далекие страны», «Чужие горы», «Судьба барабанщика», «Тимур и его команда» эм башкала. Аз жашагандыкыга, литературдагы а белгилуу, айырмалы ыз койганды.

Бизни корр.

Табийгат

Нальчикдеги парк бизи республиканы бек аруу жерлеринден бирди. Арт жылда аны тап халгга келтирип юкон, бек улпу иш бардырылды. Баш алгынсы тюркюнлю омакы плитка салынганды, ала мат ёсуп барган жаш терекчиле кёзю кыуандырады.

Хау, бусагыта мында, жайдача, халкы көп туюлдо, алай киши да жокду паркта десек да, ёторук болуусу. Ата-анала, сабилерин да алып, бери солурга келедиле. Кертиси бля да, тереклени араларында жорекни тынчылык.

Терекледе аш орунчукланы хайырлары улдуу.

Кыышжы парк

Паркта солуганла чымчыкыга аш бердиле.

бийлейди, не кыйгы да чачылды.

Не сейир, паркта көпке «сауга» бля келелиде: гыргын бурхучукланы чымчыкы бек сойоп чепкелди. Дагыда огуруу адамы пластик шешалды, картон коробкадан аш орунчукла эти, терекледе тагыздыла. Чымчыкы

ла, а болганды, келип, хазыр ашны ашайдыла.

Жарыгуга, жер башында, иги адамдадан сора да, башысла, кылыксызгала да кёпюле. Аллайла агаракса Емкорлок оту ёчмөттен эдиле. Ол от Ата журту кыоруулай ёлген солдатла басырылган жерде жанганды да кырамай.

Энди «Горзеленхозну» хайырындаан Емкорлок от билгы жанады, хар жарым сагытдан а Мухадин Бөлөвну Ревкеними зшителгенлей турду. Алай бля парк, ариулукну дунясы болганындадан сора да, бизи озган ёмюрле бля байлаган жерди.

БАЙСЫЛЫНЫ Марзигат.

ЖАРСЫ

Бошнакыга айланы

Мускуланы Магометни жуукк юлошу Лев Николаевич Асанов, экиси да Абхазиядан келген кыонакыга бизи республикада прописка атпалай, кезуило кылуучуку юлирин сактап турганында, тобон ишледиле. Былай тукуму болган адам бля ушак этмей болмадым.

Абхазияда урушдан сора келген эдик бери, - дейди Лев Николаевич. - Жашым Ахра Нальчикде 18-чи номерли орта школу болганды. Бийик билим а Египетде алганды. Кызым Лиана а кымыкыну медицина

факультетин тауусканды. Экиси да юйдегилдидиле. Жаш Мускуланы Магометни кызын азынаны алыды. Алага көп болмай кызыкча тууганды. Бусагыта Москвада жашадыла.

Лев Николаевичке шёндю 74 жыл болды. Ол Абхазияда улпу колхоздадан биринде ишлегенди. Арта а 26 жылны ичинде Сухуми орта школу директору болуп турганды. Сейилыктыкы ордени бля саугаланганды.

Алания тукумуну журютгенле кыону республикада кёпюле. Ала ары Север

Осетиядан кёчгенлерин, Грузияны запад жанында жашаган ол тукуму келечилери ёмзе болуп кыалганыларн да айтды ушак нёгерим.

Алай бу адамын жарытхан затлага кыайтык. Пенсиясы мында алады. Шёндюге дери Нийкойда болганды пропискасы. Энди жуукк юлюшюню юйюне жазлары тилейди. Алай ол ишчи тамамларкы адамдадан сөз болуп болмай айтанды.

Сизден адам Абхазияга келсе, Аллах-Клпх, бек сыйлы кыонакыгача тубейбиз. Жашар жеринден башлап,

аш-сууна дери кыарайбыз, - дейди Лев Николаевич. - Мында а жаңгыз манга болушамайдыла.

Бийеси ауушуп, бир бёлек замандан кыатын алады. Юйюрге жаңгы жан кыошлады. Анга Сократ деп атаганды.

«Жаш ата» туудугунамы, жашынамы бек кыуанганын аңгылаган кыйынды. Алай ол затны мухуа этген а, сёзсюз, он жылы ичинде росейли паспортна кыайра жашаганын белгилеген мухур салынай турганды.

МАМАЙЛАНЫ Алай.

Спорт

Лыжачыла кыарыуларыны сынарыкыдыла

Спортну фрирайд тюрюню көп жылдадан сора бөлөмдө Север Кавказда жаңгы анып башлаганды дерге болууду. Бийил ол иште аспам юлш кыошанланы тизмесине Кырачай-Черкес Республикасына таулык курорту - Домбай да кылуулду. Анда 10-чу - 15-чи февралда - «Хобз 360» Domby Open 09» деген бирин-

чи росейли фрирайд старт бардырылыкыды. Эңдиге дери да Домбайга жыл сайын Росейден, тыш кыралладан да тау-лыжачыла, сноубордчула, альпинист келип, заманларын зау-улук ётюрюп турганды.

Ол жаны бля 2009 жыл ашык тёрени андан ары бардырылыкыды дерчады. Бириздан беш конню ичинде Мусса-

Ачитара тауну тёрөлөпөндө кыралкы бек коню тау лыжачыла кыарыуларыны сынарыкыдыла.

Старта Кыр-чи Фрирайд федерациясыны эм республиканы Физкультура, спорт, туризм эм жаш тёрю политика жагы бля кыарал комитетини башламчылыклары бля бардырылыкыдыла. Комитетини консултанты Апполаны Каз-

бекни айтханына кёре, фрирайд шёндю спортну терк аныгган тюрюлеринденди. Кырачай-Черкес андан кес-лерины коню спортчулары да бардыла.

«Хобз 360» Domby Open 09» стартдан сора спортну бу тюрюсюн суйюгенлери март айны онунчукуда Приэльбурьеде - «Elbrus Open 2009» деген эришуле сакыйдыла. Домбайда бля Минги тауну тюрюлеринде бардырылыкы стартла 2010 жылда росейли фрирайд-турга кызыранууны атламы болуучудула.

Бизни корр.

Жаңгы китеп

Тюркюлю алим тауулааны юсюнден

Көп болмай Тюркюде жашаган белгилуу тарыхчыбыз, филология имлуаны доктору Тохчукланы Уфукну (Уфук Тюркю) «Кавказин дернеги» деген беш жёз беттен алганды китеби чымчыканды.

Ол кавказ халкылары тарыхларына эрттеден бери улпу эс буруп келеди. Ол тематга жораланганды аны бир нечча имлу иши да барды. Бюгюнлюккө Таукуул Анкараны кырал университетини тил, тарых эм география факультетини доцентиди, анда кыошакхалда кырачай-малкыар тилден дерсе да береди.

Белгилеп айтырчады, Уфук, озган ёмюрюм сексенчиги жылларындаан тебиреп, Кырачай-Черкеске бля Кыабарты-Малкыарга кеп көрө кыайты келип, айна бля бизи жерлерибизде жашап, фольклор жыйганды. Мында турганына турмушларын кёзю бля көрүп, хар затны да зарфка урганды.

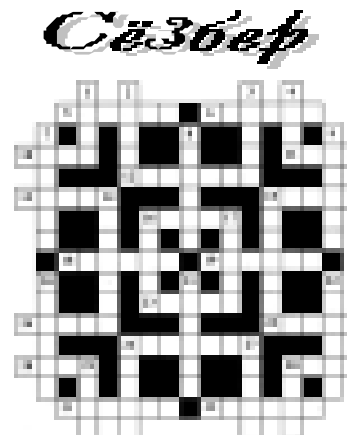
Тохчук упу бир талай жылны Анкараны бля Стам-

булну ара архивлеринде ишлегенди. Ол кезиде Шимал Кавказда жашаган халкылары тарыхларыны юсюнден жыйган материаланы хайырлана, сейр заттаны тюрюгеренди китебине.

Ол бөлөмдөн кыралары. Аны хар биринде Кырачайга эм Малкыарга жораланган энчи жери барды. Артыкда бек «Тукум тамгала» деген кесегине эс бурурады. Анда кавказлы халкылада жорютөлгөн аспамлы тукум тамгаланы табарга болуучуду. Анкараны бля Стамбулну архивлеринде сакыланган шартлагга кёре, ала китепке тюрюгөн тукумулааны XVIII, XIX эм XX-чы ёмюрюно ал жылларында жорютөлгөн тамгаларыдыла.

Уфукну китеби тюрк тилде басмаланганылыкыгы, тарых бля корешенелеге, артыкда тукумулааны исперинден жапар бирирге суйюгенелге, хайырлы болуп деп, алай сунама.

КыОНАКЫЛАНЫ Хасан.

ЭНИНЕ: 5. Сабан чымчыкы. 6. Кыошолганы. 7. Эрте тютюн ичкучу «басыры». 8. Етюз юмугу. 9. Кыо-батыр, кёз а.... 14. Жуулган бысылтыра «ассылуу» жип. 15. Керох. 16. Ол - жолунга, улпу корег а - кыоулга. 17. Ариулук, берекетлик. 20. Кызылдан чачылган нартох бюртюлк. 21. Химия элемент, терк кыабын кылуучу зат. 22. Кыоила тёрю берген кези. 26. Биреу айтканга аны салып тынгылуучудула. 27. Чирчик этиучи. 29. Жирда таула буула ёкюрюкю жер. 30. Печени «бензин».

Сёзбери ТОКУМАЛАНЫ Хусейин жарашдырганды.

СЕЙИР ИШ

4 миллиард доллар ырысысы болган кемени тапхандыла

Тенгиздеде ырысы излеп айлангандыны ишери жылны алланда тамашалык шарт бля бошолганды. Атаптыканы юг америкалы жатгасыны тюрисенде суу тубюнде батпай турган Экинчи дуния урушун кезуинде болган британын транспорт кемени тапхандыла. Аны южюно багысы, оомлагыга кёре, 4 миллиард доллар чымчылды.

1942 жылда июльда Гайана ны тенгиз жагаларындаан 40 километр узаклыктада фашист субмарина (суу тубюнде жоюкучу кеме) батдыргыч англизиле кемени тюрюлар атыптыдан, платиндан, алмаздан тыкты-тыкты басып ишчилерден толуп болгандыла. Анда Англияны 500 килограмм чаккы багылаы ташлары эм СССР-ни Кырал банкыны активлеринден 80-тонна алтын эм платина токмакыла бер эдиле. Ол багы-

лы затла Нью-Йоркга тапдырылырга керек эдиле, АБШ лендлэли келишимге тийишлери сорууныкыла тапдыргыч америкалы аскер тейиккага Великобритания бля Совет Союз берген багыча.

Жашырыныктыны жалчытыр муратда аллай жоюкю кемелени кыоруулар мадарла да этимлей болгандыла, ала башкаланы араларында кёзге урумасынла деп. Ол кеме, аштада, тёрели сатыу-алуу тенгиз жоллада не зат табам деп айланган У-87 номерли фашист субмаринаны «кыурамлыгы» болган болуп эди.

Ол кезиде немечиле артыкка беккич эм тирм магырадан ташын алынганды кемелени ыларындаан болуп тургандыла. Баим, нацист полдокканы юм командир бля болмаз эди кыаллай багылаы жоюп болган кемени батдыргыч.

Аны андан бери 87 жыл

озуп тапханды тенгиз суу тюрлеринде излеулене бардыргычан «Sud Sesar» деген америкалы кемени. Алай багылы болган кеме 250 метр тереңликке батып турды. Ма онду алыкы компания прессага билдиргени.

Не транспорт кемени аты, не ол кыалда болганы айтылмагандыла. Аны да аныларга болуучуду: кемени жаланда келишуулук этилгенден сора чыгарылыкыдыла. Байлык менкиди дегенле барсы да бир бирлери бля келишеле. Ала а, хар замандача, багалы затла та болуп табылса, көп болуучудула.

Бу багалы затланы баш ийери Британия бля Росейдиле (СССР-ни правопреемниги). Нек дегенде ол кыралланы араларында этилген аскер келишимде айтылганына кёре, аны правительстволары, айтылган жоюк АБШ-ны казасыны кыоулна

тюрюпчючю, формальный халда болса да, аны мелирине саналгандыла.

Энди а, кеме аны суу кеме-ринден тышында баткан эсе да, Гайана да ол байлыкка мени да барды юлюшюм деп тохтаганды. Кертиди, чеклеринде болмаса да, кытындады. Милларда аланы кытлары бля жоюкон кетеле, жарлы гайагаччалыга ачыт тюр.

Сёзсюз, тенгиздеде суу тубюнде излеуле бля корешен америкалы компания да кыуру кыаллык тюрюлюди. Америкалы эрте болгон иш унутулганды, ырысыны аш бля тапканды, тенгиз тубюнде да биз чыгарылыкыбыз, бизи аур юлюшюбюздю да бери беригиз, дейдиле.

«Комсомольская правда» газетни 2009 жылда 28-чи январда чымчыган номеринден алынай басмаланады.

УЧРЕДИТЕЛЬ-КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал РЕДКОЛЛЕГИЯ: АЛИКАЛАНЫ Владимир, АПАЙЛАНЫ Музафар (баш редактору орунбасары), БЕЙПАЙЛАНЫ Мутал (баш редактору орунбасары), БИТТИРАЛАНЫ Амин, ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейин, ТОКУЛАНЫ Борис (жуулалы секретары).	ТЕЛЕФОНЫ: Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 42-26-22. Жуулалы секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корреспондент - 42-63-52 РЕДАКЦИОННЫ БЕЛОМОНЕРИ: Жамауат-политика жашууу бёлемо - 42-67-68, 42-64-02. Экономикалы бёлемо - 42-66-73. Културалы бёлемо - 42-75-82. Социаллык политикалы бёлемо - 42-66-76, 42-27-59. Публикацияны, рекламалыны эм билдирүүлени бёлемо - 42-37-94. Тышкаралы бёлемо - 47-31-28. Сурут алуучу бёлемо - 42-68-72. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторлар - 47-26-28, 42-39-65.
--	--

Редакция авторла бля кызыг жюрютмейди. Кюл жамааткага рецензия этимдей эм ала арта халкытаракыла. Газетде басмаланганы материалла айтылган оюмла редакцияны оюму бля келишимге болуучуду. Аида айтылган хар зат юкон, Росей Федерацияны басымы юсюнден Законна тийишликкеле, материалланы авторлары кеслери жууламдыла. Редакция авторлаады 42-ки зат тигизген (машинка бля жазылган 5-6 бет) кешу азмдыла. Газет Басымы ас асмамы информацияны эркинликтерин кыорууга жагы бля Кыабарты-Малкыар регион испериледе 1994 жылда 14-июнда регистрация этигенди. Регистрация номер - Н-0066. Индекс - 51532	Газетни басмагга КыМР-ни Информационна коммуникацияла, жамауат биргушуну эм жаш тёрюню ишери жагы бля министрствону компютер службаы хайыр этгенди. Газет 1905 жылда Революция аты республикалы полиграфкомбинатла басмаланганды, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 33 Газетини ислерин таптыруу юкон КыМР-ни почта сыйкым федераллык Управленикка жууламды. Телефон: 42-06-51, 42-19-07 Газетини роинишга сатыу юкон КыМР-ни «Роспечать» акционер обществосу жууламды. Телефон: 42-69-34	Номерге градикке кёре 19 сагызда кыол салындаы. 21 00 сагызда кыол салынганды. ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРГАНЫ Байсылыны Марзигат - дежурный редактор; Кетеничланы Эльфия - жуулалы секретарыны орунбасары; Бийчекчуланы Жанан (3-ию бет), Амматланы Шахида (4-ию бет), Акушуланы Форуза (5-ию бет). Завзатланы Лида (1-ию бет) - корректор. Тиражи 3850 экз. Заказ №257	РЕДАКЦИОННЫ АДРЕСИ: 360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспект, 5
--	--	---	---